

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130
4001 Stavanger

Kontakt saksbehandler
Kirsten Redmond Kristiansen, 51568777

Uttalelse til søknad om anleggsendring på akvakulturlokalitet Hettaneset i Vindafjord kommune

Vi viser til oversendelse fra Rogaland fylkeskommune datert 30.10.2021 med søknadsdokumenter fra MOWI ASA der det søkes om anleggsendring på akvakulturlokalitet Hettaneset.

Søknaden

Søker	MOWI ASA
Lokalitet	Hettaneset
Kommune	Vindafjord
Søknaden gjelder	Arealbruk/utvidelse
Omsøkt ramme (MTB)	1560 tonn
Produksjonstype	Matfisk
Art	Laks, ørret og regnbueørret

Merknader

Tiltaket er vurdert i forhold til de interesser som Statsforvalter, som fagmyndighet på miljøområdet, kan uttale seg om i forkant av fylkeskommunens behandling av søknaden, jf. laksetildelingsforskriften § 8.

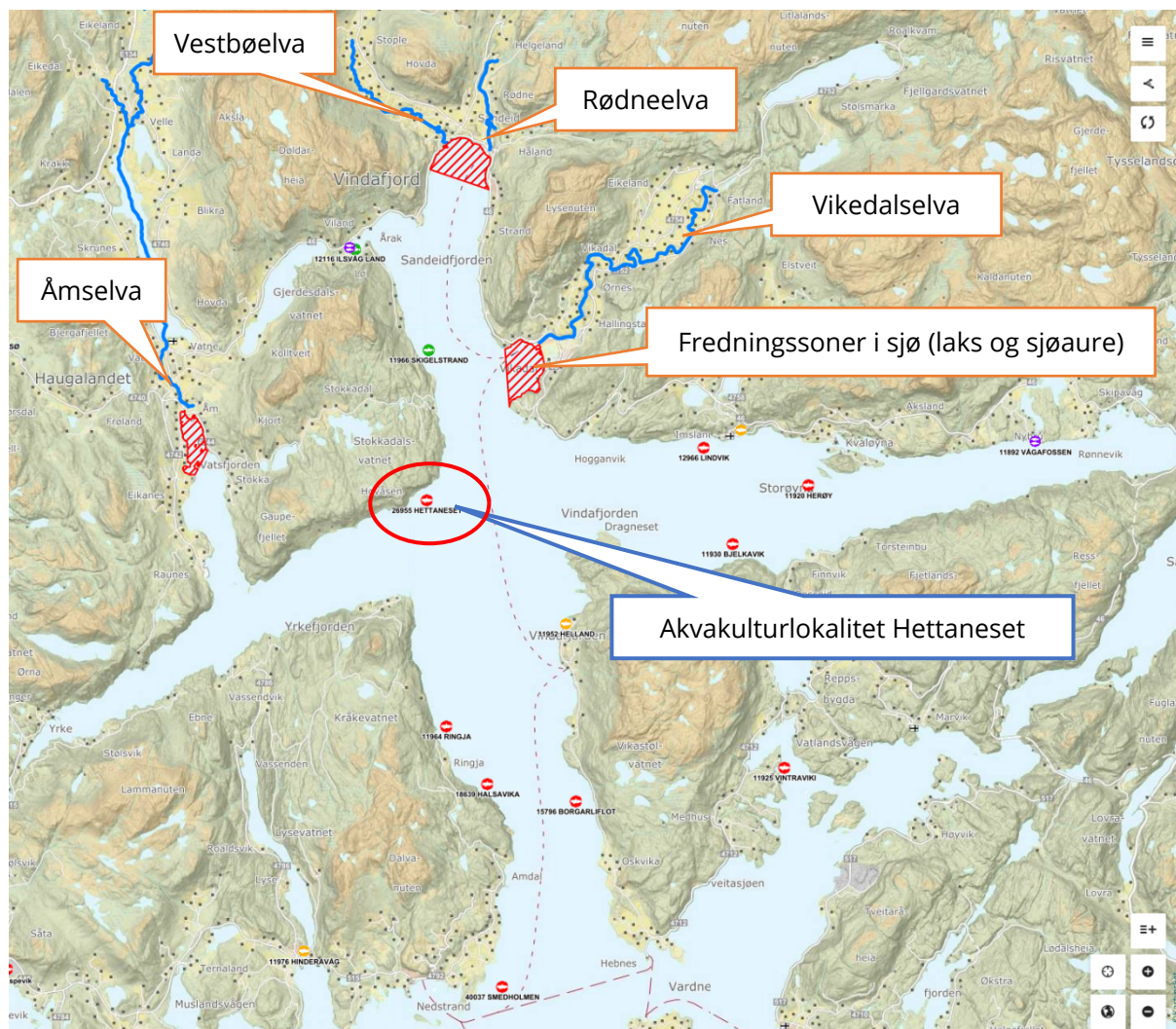
Anadrome laksefisk (laks og sjøørret)

Lokaliteten 26955 Hettaneset ligger i Vindafjorden ved åpningen til Sandeidfjorden og Yrkefjorden med relativt kort avstand til de anadrome laksevassdragene **Vikedalselva**, **Rødneelva**, **Vestbøelva** som har utløp til Sandeidfjorden, samt **Åmselva** som har utløp til Vatsfjorden og Yrkefjorden. Alle elvene har bestander av laks og sjøaure.

Både Vikedalselva og Åmselva har tidligere hatt store bestander av sjøaure. Siden 2010 har det imidlertid ikke vært åpnet for fiske etter sjøaure i noen av elvene i fjordområdet på grunn av manglende på høstbart overskudd. Det er i dag åpnet for fiske etter laks i Vikedalselva, Rødne og Åmselva, men fisketiden er betydelig kortere enn øvrige vassdrag i Ryfylke.

Ifølge Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) sin siste rapport er rømt oppdrettslaks, lakselus og infeksjoner knyttet til fiskeoppdrett de største truslene mot norsk laks (Anon. 2020)¹. De vurderer at rømt oppdrettslaks har den største påvirkningen på bestandene, mens lakselus har den største risikoen for ytterligere skade. Rømt oppdrettslaks er en direkte trussel mot bestandenes genetiske integritet, og bidrar også til redusert villaksproduksjon. Lakselus vil bare under høye infeksjonstrykk over flere år være en bestandstrussel alene, men i samspill med andre trusler, og spesielt rømt oppdrettslaks, kan lakselus true bestander.

Figur 1. Kart som viser anadrome vassdrag (laks/sjøaure) nær ved lokaliteten Hettaneset i Vindafjorden. Blå linje viser lakseførende strekning, rød skravering viser fredningssoner i sjø utenfor anadrome vassdrag. Godkjente akvakulturlokaliteter er merket med runde symbol. Rød sirkel viser lokaliteten Hettaneset.

Rømt laks: Laksebestanden i Vikedalselva er den eneste av bestandene i dette fjordsystemet som hittil er vurdert av VRL etter *kvalitetsnormen for villaks*. Bestandens *genetiske integritet*, som er et mål på påvirkning fra rømt oppdrettslaks gjennom genetisk innblanding, ble her klassifisert til «*Svært dårlig*». Kvalitet etter *kvalitetsnorm for villaks* er derfor satt til «*Svært dårlig*» for bestanden i Vikedalselva.

¹ Anon. 2020. Status for norske laksebestander i 2020. [Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 15](#)

Produksjon av laks ved Hettaneset vil øke sannsynlighet for rømming og ytterligere negativ påvirkning fra rømt laks på bestanden i Vikedalselva og de andre nærliggende lokale laksebestandene i fjordsystemet.

Lakselus: Lokalisering av oppdrettsanlegg, biomasseutvidelser og flytting av biomasse innenfor et fjordområde som Vindafjorden vil nødvendigvis ha betydning for lakselusinfeksjonen på utvandrende laksesmolt og lokale bestander av sjøørret på beitevandring i fjordområdet. Både overvåking og modellering viser at lakselusas påvirkning på de lokale bestander av laks og sjøaure allerede er betydelig i dette fjordområdet. VRL har vurdert bestandsstatusen for sjøaure i Vikedalselva, Rødneelva og Åmselva til «*Svært dårlig*» (Anon. 2019)² og klassifisert påvirkningsgraden fra lakselus til «Stor effekt». Klassifiseringen av påvirkning fra lakselus bygger på Veterinærinstituttets landsdekkende kart for luseindeks for årene 2012-2017.

I VRL sin rapport om bestandsvise råd om beskatning av laks i perioden 2021-2025 (Anon. 2020)³ er beskatningsrådet for laks i Vikedalselva nedskrevet for neste periode. Dette er begrunnet med forventning om lavere innsig av laks som følge av økende smittepress fra lakselus på denne bestanden. VRL har her basert seg på Havforskningsinstituttets modellering av lakselusrelatert dødelighet på bestanden i Vikedalselva.

Havforskningsinstituttet har på oppdrag fra Mattilsynet tidligere benyttet området utenfor Vikedalselva til overvåking av lakselus på sjøaure og laks. Havforskningsinstituttet startet i 2020 et merkeforsøk på laks i Vikedalselva for å studere laksens utvandringmønster i sjø relatert til lakselusbelastning. I 2021 ble prosjektet utvidet til å gjelde både laks og sjøaure. Det er derfor betydelig kunnskap om lakselusas påvirkning i dette fjordområdet.

Nylig ble det gitt tillatelse til flytting og biomasseutvidelse for akvakulturlokaliteten 11966 Skigelstrand som nå ligger 2,7 km fra utløpet av Vikedalselva i Sandeidfjorden. Utvidet produksjon av regnbueørret på denne lokaliteten vil nødvendigvis medføre økt lusebelastning på de lokale bestandene av laks og sjøaure som ikke er fanget opp i tidligere overvåking.

Akvakulturlokalitet Hettaneset har ikke vært i bruk siden 2012. Hvis lokaliteten nå tas i bruk for produksjon av laks må vi forvente ytterligere dødelighet av laks og sjøaure i bestandene som følge av økt produksjon av lakselus. Lokalitetens plassering i fjorden vil dessuten kunne representere et «bindeledd» mellom luseproduksjon på anleggene i østre del av Vindafjorden og anleggene i den sørlige delen av Vindafjorden. Samlet sett vil dette igjen bidra til at det blir vanskeligere å bygge opp sjøaurebestandene til et nivå som gir høstbart overskudd. Videre vil det kunne medføre at dagens høstbare overskudd av laks i elvene reduseres med den konsekvens at mulighetene for fiske reduseres ytterligere.

Det bør også nevne at både Vikedalsvassdraget og Rødnevassdraget er laksevassdragene som kalkes mot sur nedbør i regi av Miljødirektoratet. Myndighetene bruker med andre ord betydelige summer hvert år for å opprettholde tilstrekkelig vannkvalitet i elvene til at de kan produsere et høstbart overskudd av laks.

² Anon. 2019. Klassifisering av tilstanden til 430 norske sjøørretbestander. [Temarapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 7](#), 150 s.

³ Anon. 2020. Bestandsvise råd om beskatning av laks for perioden 2021-2025. [Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 13](#), 33 sider.

Konklusjon

Statsforvalteren vil understreke at lokaliteten Hettaneset ligger i nærheten av flere vassdrag med bestander av anadrom laksefisk (laks og sjøaure) som allerede er betydelig negativt påvirket av akvakultur. VRL sin tilstandsvurdering etter *kvalitetsnormen for villaks* viser at laksebestanden i Vikedalselva har tilstand «*Svært dårlig*» på grunn av rømt oppdrettsfisk. VRL har vurdert det samlede risikobilde for laksebestandene i Vikedalselva, Rødneelva og Åmselva og konkludert med at det er «høy fare» for forverring av tilstanden i bestandene (fareklasse 3). VRL har videre vurdert bestandsstatusen for sjøaure i Vikedalselva, Rødne og Åmselva til «*Svært dårlig*» og klassifisert påvirkningsgraden fra lakselus til «Stor effekt». Fra tidligere overvåking av lakselus på sjøaure utenfor Vikedalsvassdraget, på oppdrag fra Mattilsynet, er det tidvis dokumentert betydelig utfordringer med lakselus på villfisk i området. Havforskningsinstituttet har nå intensivert både forskning og overvåking i området.

På bakgrunn av dette mener Statsforvalteren at det ikke er tilrådelig å øke biomassen av oppdrettsfisk i Vindafjorden og spesielt nær ved Sandeidfjorden og Vatsfjorden. Påvirkning fra akvakultur på anadrom laksefisk er allerede for stor.

Med hilsen

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernsjef

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
MOWI ASA Sandviksbodene 77A/B 5035 BERGEN